

Veerle
Malschaert

GELOOF EN KUNST, EEN TOTAAL- ERVARING?

Geloof en kunst, spiritualiteit en esthetiek zijn al vaak hand in hand gegaan. De kunstwerken en architectuur van onze kerken zijn daar een zichtbaar bewijs van. Versterkt kunst de religieuze ervaring en verdiept de religie of spiritualiteit de kunst?

Soms wel, soms niet.

Ik was onlangs in Rome, Firenze en Venetië en heb me daar vergaapt aan zoveel schoonheid van gebouwen, tempels en kerken. Sommige kathedraalen gaven mij door het harmonieus samengaan van hun architectuur en kunstwerken een totaalervaring van esthetiek en spiritualiteit. De Sint-Pietersbasiliek in Vaticaanstad daarentegen gaf mij dat niet. Het is één van de grootste kerken ter wereld, indrukwekkend, maar toch ik word hier niet geraakt door een samengaan van kunst en religie. Het tilt elkaar niet op.

Daarnaast was ik gechoqueerd door het bezoek aan de crypte van de kapucijnen van de Santa Maria della Concenzione in Rome waar religie en esthetiek op wel heel extreme manier vermengd worden. In de crypte zijn de botten van 4.000 monniken ondergebracht, op zijn zachtst gezegd, op heel bijzonder wijze.

De crypte is letterlijk 'versierd' is met de beenderen en botten van die 4.000 skeletten en

wordt van vloer tot plafond op barokke wijze gedecoreerd met guirlandes van wervels, poortjes van schouderbladen, consoles van bekkens, rozetten en bloemmotieven, kunstig gemaakt met vingerkootjes, knieschijven, jukbeenderen en ribben. Dit is een werk gemaakt van en door de kapucijner monniken zelf tussen 1764 en 1870. Het is indrukwekkend, knap gedaan, maar ook luguber en bijna grotesk bij momenten.

Het is een eerbetoon aan de overleden monniken, zegt men. Hoewel dat soms vreemd voelt, zeker als sommige schedels twee heupen als oren krijgen en een heel skelet hier en daar op een bed van schedels ligt als ware het op een strand.

Aan de uitgang zegt een Latijnse tekst: 'Wat jij bent, waren wij, wat wij zijn, zul jij zijn.' De vergankelijkheid van de mens *in your face*.

Is dit kunst? Is dit religie? Een samengaan van beiden? Of is dit waanzin? Walg ik hiervan of vind ik dit bijzonder? Ik weet het niet. Het bezoek aan de crypte heeft me verontrust, me zelfs fysiek licht misselijk gemaakt. Heb ik hier een religieuze ervaring? Een 'totaal'ervaring? Misschien. Ik kan ze in ieder geval niet plaatsen deze ervaring. Nog steeds niet.

Veerle Malschaert

